

Handicappolitisk handlingsplan – status 2014

Et samfund for alle

Et samfund for alle

Indholdsfortegnelse

Et samfund for alle	4
Medborgerskab og deltagelse	6
Uddannelse	14
Beskæftigelse	20
Mere viden og bedre effekt	26
Sammenhæng og kvalitet	34
Innovative løsninger, ny teknologi og øget tilgængelighed	40

A photograph of four children playing soccer on a paved area. In the foreground, a boy in a blue t-shirt with a Spider-Man graphic is kicking a green and white soccer ball. To his right, a girl in a pink shirt is seated in a blue wheelchair, watching the play. In the background, another child is partially visible. On the far right, a girl in a pink and blue polka-dot outfit is looking towards the group. The background shows a concrete building and some greenery.

ET SAMFUND FOR ALLE

Regeringen ønsker et samfund, hvor børn, unge og voksne med handicap har samme muligheder for at udnytte deres potentiale og samme ansvar for eget liv som alle andre samfundsborgere.

Regeringen offentliggjorde i oktober 2013 den handicappolitiske handlingsplan "Et samfund for alle". I handlingsplanen fremlagde regeringen sine visioner for handicapområdet og præsenterede en lang række initiativer, som skal bidrage til at styrke området. Målet var ligeså klart dengang, som det er i dag: Vi skal arbejde for et inkluderende og mangfoldigt samfund, hvor børn, unge og voksne med handicap har samme muligheder for at udnytte deres potentiale og samme ansvar for eget liv som alle andre samfundsborgere.

I Danmark har vi i en lang årrække arbejdet for at fremme inklusion og lige muligheder. Det har blandt andet vist sig ved, at Danmark i 2009 uden forbehold kunne ratificere FN's Handicapkonvention. Et af de klare mål i regeringens handicappolitiske handlingsplan var at sikre, at Danmark også kunne tiltræde konventionens frivillige tillægsprotokol, og i maj 2014 fik regeringen et bredt mandat fra Folketinget hertil. Tiltrædelsen af tillægsprotokollen betyder blandt andet, at det nu er muligt at klage til FN's Handicapkomité over oplevede krænkelse af Handi-

capkonventionen, og sender et stærkt signal om, hvor alvorligt Danmark tager sine forpligtelser under FN's Handicapkonvention.

I denne publikation bliver der fulgt op på, hvad der er sket med handlingsplanens mange initiativer nu snart et år efter dens offentliggørelse. Hensigten er at give den interesserede læser et hurtigt overblik over de enkelte initiativer – hvor langt er de fra at blive fuldt ud realiseret, hvilke resultater er allerede opnået, og hvem har hovedansvaret for, at initiativerne kommer sikkert i mål?

Publikationen er lige som handlingsplanen ind delt efter seks centrale indsatsområder, hvor de igangværende initiativer på området kort præsenteres. I hvert kapitel er der fremhævet ét eller flere initiativer, hvor proces og fremskridt uddybes.

Du kan læse mere om de overordnede visioner og målsætninger der ligger bag initiativerne i den handicappolitiske handlingsplan 2013 "Et samfund for alle", som kan downloades på www.sm.dk.

MEDBORGERSKAB OG DELTAGELSE

**Mødet mellem mennesker
med og uden handicap skal
være ligeværdigt, fordomsfrit
og inkluderende.**

Danmark er kendt som et åbent samfund, der arbejder aktivt for at bekæmpe diskrimination og fordomme. Blandt andet er der i Danmark mange muligheder for at deltage i fællesskaber, foreningsliv med videre på tværs af alder, køn og social baggrund. Regeringen ønsker at værne om det mangfoldige civilsamfund og arbejder derfor for at gøre samfundets mange fællesskaber endnu mere inkluderende.

En af regeringens målsætninger er at fremme og styrke ligeværdige og inkluderende møder mellem mennesker med og uden handicap. Derfor blev der i forbindelse med den handicappolitiske handlingsplan iværksat en række initiativer med det formål at nedbryde fordomme og fremme gensidig respekt, viden og tolerance. Ligesom regeringen søsatte en række initiativer, der skal forbedre rammerne for, at mennesker med handicap kan leve et selvstændigt liv, hvor de kan deltage i samfundslivet og bidrage til de demokratiske handlinger i samfundet på lige fod med andre.

Flere af initiativerne var allerede i gang ved udgivelsen af handlingsplanen i 2013 og bliver derfor ikke præsenteret i det følgende. Det drejer sig blandt andet om Lighedsambassadørkorpset, hvor mange fagfolk og helt almindelige borgere allerede har meldt sig som ambassadører, der skal bidrage til at forbedre ligheden i sundhed for blandt andet mennesker med handicap. Ligesom 'Best Buddies'-ordningen fortsat er med til at danne venskaber mellem udviklingshæmmede og ikke-udviklingshæmmede. Du kan læse mere om disse og andre igangværende initiativer i den handicappolitiske handlingsplan.

På de følgende sider præsenteres en kort status på de aktuelle og fremadrettede initiativer under temaet 'Medborgerskab og deltagelse'.

Flyt holdninger og gør op med fordomme

Regeringen ønsker at udvikle en langsigtet strategi, som skal fremme en positiv holdningsændring i samfundet og forbedre grundlaget for et ligeværdigt møde mellem mennesker med og uden handicap.

Opgaven med at udvikle et forslag til en langsigtet strategi for holdningsændringer er forankret i en arbejdsgruppe med deltagelse af centrale aktører, under ledelse af Det Centrale Handicapråd (DCH).

Arbejdsgruppen er nedsat, og der er gennemført aktiviteter på Folkemødet på Bornholm 2014 og

offentliggjort en foranalyse, der skal danne grundlag for arbejdet. Arbejdet afsluttes i 2015, hvor regeringen præsenteres for et forslag til en langsigtet strategi for holdningsændringer på handicapområdet.

Interesserede kan rette henvendelse til sekretariatschef i DCH Andreas Jull Sørensen eller Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold (fremover betegnet Socialministeriet), der er ansvarlig for initiativet.

Nye alliancer i civilsamfundet

Regeringen nedsætter en tænketank, som skal udforme en strategi for nye alliancer mellem handicaporganisationerne og det øvrige civilsamfund. Målet er at bruge handicaporganisationernes og det øvrige civilsamfunds kompetencer til at bygge bro mellem mennesker med handicap og den frivillige verden.

Inden årsskiftet 2014/2015 vil der blive nedsat en arbejdsgruppe, som skal fastlægge rammerne for tænketankens arbejde. Tænketanken vil blive udpeget i starten af 2015. Til inspiration for tænketankens arbejde vil der blive tilknyttet et sparringspanel, og der vil blive indhentet danske og udenlandske erfaringer.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

Frivillig faglighed

Der oprettes en pulje, som skal styrke og kvalificere den frivillige indsats på handicapområdet ved at gøre brug af frivilliges særlige kompetencer. Projektet blev igangsat i starten af 2014 og afsluttes i december 2017.

Socialstyrelsen har i starten af 2014 gennemført en videns- og erfaringsopsamling af nationale og internationale erfaringer på handicapområdet med frivillig faglighed, herunder de anvendte metoder på området. I efteråret 2014 bliver der udmeldt en ansøgningspulje og valgt projektdeltagere. Puljeprojekterne kører fra januar 2015 til oktober 2017.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

Enheden for Antidiskrimination på handicapområdet

Socialministeriet har nedsat en enhed for Antidiskrimination, der sætter fokus på diskrimination og forskelsbehandling – både overfor nydanskere og mennesker med handicap. Initiativet blev igangsat i 2014 og kører frem til 2016.

Enheden er oprettet i Ankestyrelsen og skal blandt andet undersøge omfanget og karakteren af diskrimination af mennesker med handicap og tilrettelægge indsatser, der skal forebygge og mindske omfanget af diskrimination. Enheden for Antidiskrimination skal desuden koordinere arbejdet med andre handicappolitiske tiltag målrettet ligebehandling og forebyggelse af diskrimination.

Som første led i arbejdet er Antidiskriminationsenheden i gang med at udarbejde en kortlægning, som dels består af et litteraturstudie med en gennemgang af relevante undersøgelser på området og dels en gennemgang af indsatser, som fokuserer på at fremme ligebehandling af mennesker med handicap.

Litteraturstudiet vil give en systematisk opsamling på eksisterende viden fra danske og nordiske undersøgelser, som vil give viden om, hvem der udsættes for forskelsbehandling, hvilken karakter den har, og hvor den hyppigst forekommer. Resultaterne forventes at kunne forelægges i begyndelsen af 2015.

Gennemgangen af indsatser og aktiviteter, der er igangsat nationalt, kommunalt eller gennem relevante interesseorganisationer i perioden 2008 til 2014, tager afsæt i oplysninger indsamlet fra kommuner, handicaporganisationer og statslige myndigheder. Der vil også blive foretaget en vurdering af virkningen af indsatserne.

Antidiskriminationsenheden samarbejder desuden med Det Centrale Handicapråd om en kortlægning, som blandt andet skal indgå i Det Centrale Handicapråds arbejde med en strategi for holdningsændring og nedbrydning af fordomme om mennesker med handicap. Formålet med den fælles kortlægning er at afdække befolkningens holdning til mennesker med handicap og at anvende denne viden til at ændre negative holdninger og mindske forskelsbehandling af personer med handicap, fx gennem oplysning og kampagner.

Interesserede kan rette henvendelse til Ankestyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

Lettere adgang til kulturtilbud

Kulturministeriet har iværksat tre initiativer, der skal forbedre adgangen til kulturtilbud. De tre initiativer omfatter:

Tilgængelighedsmærkning af kulturinstitutioner
En kampagne der har været med til at sikre, at der i dag er 162 God Adgang-mærkede statslige og statsanerkendte museer. Der tildeles ét til syv mærker i forhold til tilgængeligheden for de syv definerede handicapgrupper – i gennemsnit har museerne opnået 4,5 mærker. Museerne er samtidig blevet vejledt i, hvordan tilgængeligheden kan forbedres. Kampagnen er i sin afsluttende fase.

Du kan læse mere om museernes tilgængelighed på www.godadgang.dk og på www.visitdenmark.com

Styrket formidling

Kulturstyrelsen står for at indsamle og udbrede best practice-eksempler på mobilteknologiske

løsninger, som kan styrke museernes formidling til brugergrupper med særlige behov. Initiativet er igangsat, men er endnu kun i en tidlig fase.

Bedre filmoplevelser; synstolkning/tekstning af nye danske film i udvalgte biografer

Forsøg med tekstning af nye danske film er aftalt med Nordisk Film Biografer, Høreforeningen og Danske Døves Landsforbund. Filmene vises ultimo 2014. Der er endvidere indhentet erfaringer med synstolkning af film via mobilapplikationer, som bearbejdes til brug for det danske marked. Der gennemføres test af dette i efteråret 2014.

Du kan kontakte Det Danske Filminstitut for yderligere information om dette initiativ.

Interesserede kan desuden rette henvendelse til Kulturministeriet, der er ansvarlig for de tre initiativer.

Mestringskurser for mennesker med udviklingshæmning

De undervisningsforløb, som blev udviklet i Medborgerskabsprojektet til de særligt tilrettelagte ungdomsuddannelser, videreudvikles, så de kommer en bredere målgruppe til gavn. Målgruppen er blevet udvidet til også at omfatte voksne med udviklingshæmning på aktivitets- og samværstilbud og i beskyttet beskæftigelse. Målet er at støtte voksne med udviklingshæmning i at deltage i samfundslivet og opnå større viden om egne rettigheder og pligter.

Arbejdet med at tilpasse og teste undervisningsmaterialet er blevet igangsat i 2014. I starten af 2015 bliver der afholdt mestringskurser i 10-15 kommuner. Det reviderede undervisningsmateriale forventes at udkomme i slutningen af 2015.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen eller Socialministeriet, der er ansvarlige for initiativet.

Nemmere adgang til valg handlinger

Regeringen fremsatte den 13. november 2013 et lovforslag, som giver vælgere med nedsat førlighed eller andet handicap mulighed for at afgive deres stemme på et andet afstemningssted end det, de er tilknyttet på valglisten. Ændringen af afstemningssted skal være begrundet i vælgernes nedsatte funktionsevne. Lovforslaget trådte i kraft den 1. marts 2014.

De nye regler fandt første gang anvendelse ved Europa-Parlamentsvalget og folkeafstemningen om en fælles patentdomstol den 25. maj 2014. Reglerne er beskrevet i Økonomi- og Indenrigsministeriets vejledning til kommunerne om afholdelse af valg handlingerne, hvoraf det blandt andet fremgår, at kommunerne skal sørge for, at vælgere bliver gjort bekendt med muligheden for at ændre afstemningssted.

Ethvert forhold, som vedrører vælgerens handicap, kan begrunde en ændring af afstemningssted. Det vil således fx være muligt at blive overført til et afstemningssted med handicapvenlige adgangsforhold, et separat lydtæt stemmerum, lokaler med særligt gode lysforhold eller andet der kan forbedre den enkeltes stemmemulighed.

Der er endnu ikke modtaget oplysninger fra kommunerne om, i hvilket omfang der blev gjort brug af den nye mulighed for at ændre afstemningssted.

Regeringen vil fortsat fokusere på at forbedre tilgængeligheden til demokratiet og vil arbejde for, at flere vælgere med handicap får mulighed for at stemme uden hjælp fra andre.

Interesserede kan rette henvendelse til Økonomi og Indenrigsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Deltagelse i beboerdemokratiet

Regeringen vil iværksætte en undersøgelse af, om mennesker med handicap oplever barrierer for at kunne deltage i beboerdemokrati i den almene boligsektor. Et velfungerende beboerdemokrati baserer sig på, at alle har samme mulighed for deltagelse, og er en hjørnesten i den almene boligsektor, der sikrer beboerne indflydelse på egen hverdag i boligområderne.

Projektet startes i efteråret 2014 i forbindelse med en forbedring af registreringen af tilgængeligheden i de almene boliger. Undersøgelsen gennemføres i samarbejde med relevante partnere inden for den almene boligsektor. Det forventes, at resultatet af undersøgelsen vil forelægges i efteråret 2015.

Interesserede kan rette henvendelse til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, der er ansvarlig for initiativet.

Partnerskab med civilsamfundet på sundhedsområdet

Regeringen har afsat 120 mio. kr. i perioden 2014-2017 til at indgå partnerskaber med frivillige foreninger, private aktører og erhvervslivet. Partnerskaberne skal via konkrete initiativer og tiltag understøtte de nationale mål for danskernes sundhedstilstand de næste 10 år.

Som et led i arbejdet blev publikationen 'Sundere liv for alle – Nationale mål for danskernes sund-

hed de næste 10 år' offentliggjort den 29. januar 2014. Publikationen kan downloades på www.sum.dk. I forbindelse med offentliggørelsen blev en partnerskabspulje, med ansøgningsfrist den 1. juni 2014, udmeldt på ministeriets hjemmeside.

Interesserede kan rette henvendelse til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, der er ansvarlig for initiativet.

Styrkelse af de kommunale handicapråd

Socialministeriet lancerer i samarbejde med Socialstyrelsen et projekt, som skal give handicaprådenes medlemmer inspiration og sparring til arbejdet i handicaprådene.

Socialstyrelsen vil i 2014 afholde to undervisnings- og netværksdage i hver region, hvor alle handicaprådenes medlemmer er velkomne. Den første runde undervisnings- og netværksdage er afholdt i april og maj 2014, og planlægningen af den anden runde til november 2014 er i gang.

Programmet til undervisnings- og netværksdagene er udarbejdet af en arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter fra Danske Handicaporganisationer, Kommunernes Landsforening og Det Centrale Handicapråd.

Socialstyrelsen etablerer desuden et elektronisk netværk for handicaprådene, hvor de løbende kan få rådgivning og inspiration. Netværket findes på www.handicaprraad.socialstyrelsen.dk og er primært målrettet handicaprådenes medlemmer, suppleanter og sekretariat, som får adgang til netværket efter tilmelding via rådernes sekretariat. Netværket understøtter blandt andet de temaer, som har været oppe på den første runde af undervisnings- og netværksdage.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

A photograph of two young boys working on a robot project. The boy on the right is wearing glasses and a black t-shirt with 'CALL OF DUTY BLACK OPS II' printed on it. He is focused on adjusting a small robot on a table. The boy on the left is looking on. The background is slightly blurred, showing other people and a yellow wall. The entire image has a teal overlay.

Alle mennesker skal have lige muligheder for at uddanne sig.

UDDANNELSE

Uddannelse er et markant omdrejningspunkt i både børns og voksnes udvikling. I grundskolen og i det videre uddannelsessystem skal alle elever udfordres, så de kan blive så dygtige, de kan – uanset hvilke forudsætninger de hver især kommer med. På samme tid skal uddannelse udfordre socialt, så alle kan få et godt afsæt til at respektere forskellighed og sætte pris på mangfoldighed i samfundet.

For at understøtte denne udvikling har regeringen iværksat en ambitiøs dagsorden om omstilling til øget inklusion i folkeskolen. Det betyder, at flere elever med særlige behov – ledsaget af den nødvendige støtte – i dag bliver inkluderet i den almindelige undervisning. Børnene bliver ad den vej ikke blot en del af en fælles undervisning, men også til medlemmer af et vigtigt fællesskab som kan give afsæt for bedre læring og bedre muligheder i deres videre liv og uddannelse.

Regeringen tror på, at undervisningen og den specialpædagogiske indsats i grundskolen vil give flere unge med handicap mod på at begynde en ungdomsuddannelse. Det understøttes af de

initiativer, der blev iværksat i den handicap-politiske handlingsplan. Planen indeholder desuden flere initiativer, der er rettet mod at give voksne gode muligheder for at opkvalificere og omskole sig, så de har de kvalifikationer, der er brug for. Det gælder også de voksne med handicap, som ikke kom med på uddannelsesvognen i første omgang.

Ved udgivelsen af handlingsplanen var en række udviklingsprojekter om inklusion i uddannelser allerede godt i gang. Udviklingsprojekterne, der er et samarbejde mellem forskere og kommuner, giver kommunerne mulighed for at dykke ned i udvalgte problemstillinger på inklusionsområdet, samtidig med at der genereres ny viden til gavn for alle landets kommuner og den samlede inklusionsindsats. Du kan læse mere om igangværende udviklingsprojekter i den handicap-politiske handlingsplan eller på Undervisningsministeriets hjemmeside www.uvm.dk.

På de følgende sider præsenteres en kort status på de aktuelle og fremadrettede initiativer under temaet 'Uddannelse'.

Tidlig identifikation af læse-, regne- og sprogvanskeligheder

---

Undervisningsministeriet har igangsat en udvikling af nye redskaber, som skal sikre den bedst mulige støtte til børn med ordblindhed eller talblindhed og til børn med sprogforståelsesvanskeligheder. Initiativet omfatter:

En ordblindetest

Der udvikles en ordblindetest, som kan anvendes på forskellige uddannelsesniveauer fra grundskole til videregående uddannelse, og som kan identificere elever med ordblindhed. Testen er under udvikling og stilles til rådighed for skoler og kommuner fra primo 2015.

En test for talblindhed

Der er gennemført en kortlægning af talblindhed i 2013 af SFI. Kortlægningen "Talblindhed – en forskningsoversigt" kan downloades på sfi.dk og uvm.dk. Efter udbud er der indgået kontrakt med Aarhus Universitet og UC Sjælland om udvikling af en test af talblindhed, ligesom der udarbejdes elektroniske vejledninger til den opfølgende indsats for elever med talblindhed. Initiativer afsluttes i 2018.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Analyse af voksen og efteruddannelsesområdet

Regeringen har nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, der skal kortlægge voksen- og efteruddannelsesområdets udfordringer i relation til inklusion af mennesker med handicap.

Kortlægningen skal afdække, hvordan mennesker med handicap der deltager i voksen- og efteruddannelse kompenseres, og om de får den nødvendige specialpædagogiske bistand. Der indhentes ekstern konsulentbistand til gennemførelse af kortlægningen, som forventes afsluttet ultimo 2014.

Undervisningsministeriet er sekretariat for arbejdsgruppen, som skal afrapportere til regeringen i 1. kvartal 2015. Arbejdsgruppen består foruden Undervisningsministeriet af repræsentanter fra Uddannelses- og Forskningsministeriet, Socialministeriet, Beskæftigelsesministeriet og Finansministeriet. Arbejdsgruppen vil indstille forslag til, hvordan støtten til målgruppen fremadrettet kan tilrettelægges.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Gennemgang af eksisterende støtteordninger

Der er nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe, som skal fremme, at uddannelsessøgende med handicap gennemfører ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Arbejdsgruppen består af repræsentanter fra Uddannelses-, Undervisnings- og Finansministeriet samt Socialministeriet. Gruppen har, i dialog med centrale aktører på området, gennemgået de eksisterende støtteordninger til uddannelsessøgende med handicap. Målet er at indrette støtteordningerne på den mest hensigtsmæssige måde inden for den gældende økonomiske ramme.

Arbejdet er konklusionerne fra Sammenslutningen af Unge med Handicaps Ekspertcamp i maj 2013 blevet inddraget.

Den tværministerielle arbejdsgruppe har afleveret et første udkast til afrapportering i april 2014, og arbejdet forventes afsluttet med en samlet afrapportering til regeringen i sidste halvår af 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Uddannelses- og Forskningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Særlige gymnasieforløb for elever med Aspergers syndrom

Undervisningsministeren har permanentgjort de tidligere forsøgsordninger med særlige Aspergers-klasser i STX og HF målrettede elever, som ikke kan enkeltintegreres i de almindelige gymnasieforløb. De tidligere forsøgsordninger viste gode resultater; blandt andet viste de, at eleverne i de særlige klasser klarede sig godt fagligt, havde en høj gennemførelse på uddannelserne, og at en stor del af eleverne fortsatte til en videregående uddannelse.

Ændring af lovgivning blev vedtaget af Folketinget i december 2013. Lovændringen har virkning fra skoleåret 2014/2015 og implementeres på udvalgte gymnasier.

Der oprettes seks STX- og HF-klasser på seks skoler fordelt i hele landet med optag fra august 2014. Skolerne er udvalgt efter en udbudsrunde.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Tekster til alle

Undervisningsministeren og uddannelsesministeren har fået gennemført en analyse af uddannelsesinstitutionernes brug af forskellige handicaptilgængelige tekstformater på fx undervisningsportaler og biblioteksløsninger. Analysen vil munde ud i en brugervenlig vejledning i valg af formater, som blandt andet beskriver, hvordan forskellige formater kompenserer og spiller sammen med forskellige hjælpemidler.

Der er truffet aftale med et konsulentfirma, som har besøgt et antal uddannelsesinstitutioner og har analyseret institutionernes brug af tekster i vinteren 2013/2014. Rapport og vejledning til uddannelsesinstitutionerne om, hvordan tekster kan gøres tilgængelige, lægges ud på SPS-ordningens hjemmeside www.spsu.dk i efteråret 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Fokus på børn med særlige undervisningsbehov

Undervisningsministeren har iværksat en række initiativer, som skal sikre en høj kvalitet af undervisningen af børn, der ikke kan inkluderes i den almindelige folkeskole. Initiativerne omfatter:

Kvalitetsindikatorer for undervisningen i specialskoler

Projektet "Kvalitet af undervisningen på specialskoler" er gennemført af SFI og Aarhus Universitet for Undervisningsministeriet i perioden januar 2013 til februar 2014. Der er udarbejdet seks rapporter og et udkast til et redskab til evaluering og vurdering af kvaliteten. Forskerne har udpeget fem centrale fokusområder for den videre udvikling af kvaliteten:

- Samarbejde med kommunen om mål for skolen og for elevernes faglige udvikling.
- Prioritering af elevernes faglige udvikling.
- Evaluerings- og testkultur.
- Udvikling af personalets kompetencer.
- Samarbejde med andre skoler, herunder alment skolerne.

Resultaterne fra projektet drøftes med blandt andre Kommunernes Landsforening, Danske Handicaporganisationer og en række specialskoler i andet halvår af 2014.

Løft af undervisningen på interne skoler

Et projekt, som skal styrke kvaliteten i anbragte børn og unges undervisning på interne skoler på døgninstitutioner og opholdssteder, så flere anbragte børn og unge får videre uddannelse end grundskolen. Projektet løber frem til juli 2016, og der er ansat to konsulenter, som arbejder med at etablere partnerskaber mellem kommuner, folkeskoler og interne skoler på anbringelsessteder. Partnerskaberne løber et år af gangen, og der forventes igangsat fem partnerskaber i skoleåret 2014/2015 og syv partnerskaber i skoleåret 2015/2016.

Konsulenterne arbejder ligeledes på at udvikle et vejlednings- og inspirationsmateriale til at styrke god undervisnings-, visitations- og tilsynspraksis. Materialet forventes færdiggjort ved udgangen af første kvartal af 2015.

Viden om samarbejdet mellem specialtilbud og folkeskole

Et ph.d.-projekt som skal sikre forskningsbaseret viden om samarbejdet mellem specialtilbud og almindelige folkeskoler. Projektet, der fortsat er under planlægning, skal sætte fokus på organisationsformer, som kan sikre, at specialpædagogisk viden fra specialtilbud sættes i spil i den almindelige undervisning.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for de tre initiativer.

BESKÆFTIGELSE

A person wearing glasses and a high-visibility vest is working at a station. The background is blurred, showing a sign with the word 'Shop' and some equipment. The image has a blue tint.

Flere mennesker med handicap skal realisere deres potentiale gennem et aktivt arbejdsliv.

Beskæftigelse er væsentligt for, at mennesker med handicap kan deltage i og bidrage til samfundslivet på lige fod med alle andre. På trods af det, er der fortsat færre mennesker med handicap, som er i beskæftigelse, end mennesker uden handicap; det ønsker regeringen at ændre.

Der er mange gevinster at høste ved, at flere mennesker med handicap kommer i beskæftigelse, både for samfundet og den enkelte. Samtidig er et mangfoldigt og rummeligt arbejdsmarked med til at skabe naturlige og ligeværdige fællesskaber mellem mennesker med og uden handicap og dermed understøtte respekt for forskellighed og ligebehandling i samfundet.

Ved udgivelsen af den handicappolitiske handlingsplan i 2013 var flere initiativer på beskæftigelsesområdet allerede i fuld gang. Eksempelvis havde regeringen nedsat et ekspertudvalg med Carsten Koch i spidsen til at gennemføre en udredning af beskæftigelsesindsatsen i Danmark. Udvalget skal i anden fase af arbejdet komme med anbefalinger til en styrket beskæftigelsesindsats målrettet mennesker, der ikke umiddelbart er arbejdsmarkedsparate fx på grund af helbredsproblemer eller funktionsnedsættelser.

På de følgende sider præsenteres en kort status på de aktuelle og fremadrettede initiativer under temaet 'Beskæftigelse'.

Rehabiliteringsteams

Som led i reformen af førtidspension og fleksjob er der etableret tværfaglige rehabiliteringsteams i alle kommuner. I rehabiliteringsteamet sidder repræsentanter fra kommunernes beskæftigelsesområde, socialområde, sundhedsområde og uddannelsesområde. Derudover er regionen repræsenteret i form af en sundhedskoordinator, der fungerer som bindeled mellem kommunen og sundhedsvæsnen.

De kommunale rehabiliteringsteams skal sikre en bedre koordinering af indsatsen på tværs af de forskellige forvaltninger og sektorer, så den enkelte

borger får en helhedsorienteret indsats, og de samlede ressourcer anvendes bedst muligt. Derfor er rehabiliteringsteams et vigtigt redskab til at nå målet om, at flest muligt får en tilknytning til arbejdsmarkedet, og færrest muligt ender på varig, passiv forsørgelse.

Der vil senest i 2017 blive udarbejdet en større evaluering af reformen af førtidspension og fleksjob.

Interesserede kan rette henvendelse til Beskæftigelsesministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Stærkere arbejdsmarkedstilknytning for mennesker med handicap

---

Satspuljepartierne afsatte i 2013 tolv mio. kr. til en pulje, der skal understøtte arbejdsmarkedstilknytningen for mennesker med handicap. Med afsæt heri er der udvalgt og iværksat ni projekter indenfor følgende områder:

- a) Udvikling og afprøvning af metoder, der gennem lokal forankring medvirker til at øge arbejdsmarkedsdeltagelse for personer med psykisk handicap.
- b) Inddragelse af civilsamfundet, så lokale organisationer og foreninger kan spille en aktiv rolle i at bringe mennesker med funktionsnedsættelse nærmere arbejdsmarkedet.
- c) Afprøvning af nye metoder, der skal styrke arbejdsmarkedstilknytningen for personer med handicap med læse- og skrivevanskeligheder.

Projekterne evalueres flere gange undervejs. I efteråret 2014 gennemføres en midtvejsevaluering, og efter projekternes afslutning i sommeren 2016 gennemføres en slutevaluering.

Interesserede kan rette henvendelse til Beskæftigelsesministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Flere i fleksjob

Som led i finansloven for 2013 blev der aftalt en række initiativer, der skal medvirke til at skabe flere fleksjob frem mod 2016.

Der er igangsat følgende seks initiativer:

Fleksjobbonus

For at skabe jobåbninger for personer med en lille arbejdsevne har Fonden for Forebyggelse og Fastholdelse igangsat forsøg med fleksjobbonus til virksomheder, der ansætter en person i fleksjob i 10 timer eller færre om ugen. De første erfaringer med forsøget tyder på, at mange virksomheder er interesserede i at ansætte medarbejdere i fleksjob med under 10 timers ugentlig arbejdstid.

Fleksjobambassadører i alle kommuner

Der er afsat 120 mio. kr. til ansættelse af fleksjobambassadører i landets kommuner i 2014 og 70 mio. kr. i 2015. Fleksjobambassadørerne skal skabe kontakt mellem virksomheder og ledige og ved opsøgende arbejde skabe flere fleksjobs og udbrede viden om den nye fleksjobordning. Fleksjobambassadørerne skal endvidere udveksle best practice for, hvordan man etablerer fleksjob på få og mange timer, opsøger virksomheder mv.

Forsøg med kommunale fleksjobansættelser

Forsøg med en ny type kommunale fleksjob, der skal udvikle og afprøve modeller til nye kommunale ansættelsesformer, der særligt gavner fleksjobbere, der kun kan arbejde få timer. 4 udvalgte kommuner afprøver ansættelsesformer, hvor kommunen ansætter fleksjobberen og giver vedkommende mulighed for at løse opgaver i fx private virksomheder under hensyntagen til fleksjobberens skånebehov. Forsøget blev igangsat medio 2013 og afsluttes i november 2014, hvorefter der udarbejdes en evaluering.

Forsøg med fleksjobværksteder

Forsøg, hvor 4 udvalgte kommuner indgår aftale med virksomheder om at ansætte fleksjobbere med meget nedsat arbejdsevne i mindre enheder eller værksteder. Virksomhederne ansætter mindst to fleksjobbere i afdelinger i virksomheden, hvor der er opgaver egnet til fleksjobbere med få timer og forskellige skånebehov. Forsøget blev igangsat medio 2013 og afsluttes i november 2014, hvorefter der udarbejdes en evaluering.

Forsøg med rådgivning af virksomheder

Psykiatrifonden står i spidsen for et forsøg med rådgivning af virksomheder med fleksjobansatte med psykiske lidelser. Formålet er at tilbyde virksomhederne konkret rådgivning og dermed forbedre muligheden for fleksjobansættelser for personer med psykiske lidelser. Rådgivningen har været tilgængelig siden efteråret 2013 og er fortsat tilgængelig i 2014.

Arbejdsgruppe om flere fleksjob i det offentlige

Der er nedsat en arbejdsgruppe, der skal se på, hvordan der kan etableres flere fleksjob i det offentlige. Arbejdsgruppen, der endnu ikke har afsluttet sit arbejde, består af KL, Danske Regioner, Finansministeriet og Beskæftigelsesministeriet.

Interesserede kan rette henvendelse til Beskæftigelsesministeriet, der er ansvarlig for initiativerne.

Støtte til mennesker med handicap skal tage afsæt i det enkelte menneskes ressourcer og understøtte den enkelte i at realisere sit fulde potentiale.

MERE VIDEN OG
BEDRE EFFEKT

For mange personer med handicap er det en forudsætning for inklusion, ligestilling og øget selvbestemmelse, at der gives den rigtige støtte på det rigtige tidspunkt. Viden om blandt andet målgrupper, behov, indsatser og effekt er vigtig, hvis der skal tilbydes en indsats, der både er til størst mulig gavn for den enkelte, og som sikrer, at de offentlige midler anvendes, hvor de gør mest gavn.

I forbindelse med udarbejdelsen af den handicappolitiske handlingsplan i 2013 iværksatte regeringen derfor en række initiativer, der skal understøtte indsamling og udbredelse af viden og data på handicapområdet. Regeringens mål er at opnå større viden om, hvilke metoder der virker og sikre, at de bliver udbredt, så de kommer flest mulige mennesker til gavn.

Ved handlingsplanens udgivelse var flere projekter inden for området allerede skudt i gang. Eksempelvis lancerede regeringen i maj 2013 en ADHD-handleplan, som synliggør og sætter fokus på indsatser med stort potentiale for forebyggelse og effekt til gavn for børn, unge og voksne med ADHD. Herudover har KL og Socialministeriet i samarbejde med Deloitte udviklet den såkaldte Voksenudredningsmetode, der sikrer udsatte voksne og voksne med handicap en grundig og systematisk sagsbehandling. Du kan læse mere om disse samt andre gennemførte initiativer i den handicappolitiske handlingsplan.

På de følgende sider præsenteres en kort status på de aktuelle og fremadrettede initiativer under temaet 'Mere viden og bedre effekt'.

Mestringsstøtte til familier med børn med handicap

Der gennemføres et projekt, der udvikler og udbreder forældretræningsprogrammer og anden mestringsstøtte til forældre til børn med handicap. Projektet afdækker og kortlægger tidsbegrænsede tilbud til familier, hvor de på forskellig vis får intensiv støtte til at mestre de særlige udfordringer, der følger med, når et barn har et svært handicap.

Projektperioden løber fra januar 2014 og frem til december 2017 og består af en række delprojekter:

Kortlægning af evidensbaserede programmer og indsatser til målgruppen

Delprojektet er igangsat og afsluttes med rapport ultimo 2014.

Afprøvning

Afprøver over de tre følgende år de i delprojekt 1 identificerede programmer og indsatser. Projektet igangsættes primo 2015 og løber frem til 2017,

hvor en samlet analyse af resultater, implementeringsforudsætninger og cost-benefit foreligger.

Tidlig indsats

Udvikler inspirationsmateriale ud fra gode kommunale eksempler. Inspirationsmaterialet ligger klart og kommunikeres ud til kommunerne i 2017.

Familiekurser

En ansøgningspulje, hvor kommuner og brugerorganisationer kan få støtte til at udvikle konkrete modeller for familiekurser, som afprøves og evalueres. Modellen er færdiggjort i 2017.

Terapeutisk bistand

Igangsættes i 2015 med fokus på kommunale forsøg med terapeutisk bistand.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

Nye støtteformer for uddannelsessøgende med psykiske vanskeligheder

---

Der iværksættes et projekt, som skal sikre udvikling af støtteformerne til elever og studerende med psykiske vanskeligheder under SPS-ordningerne. Projektet består af følgende delprojekter:

Udvikling af den specialpædagogiske støtte på videregående uddannelser

Der gennemføres indledningsvist 15 interviews på uddannelsesinstitutioner med videregående uddannelser om praksis og metoder i den specialpædagogiske støtte. Viden herfra skal anvendes til at udvikle den specialpædagogiske støtte til studerende med psykiske lidelser og/eller udviklingsforstyrrelse på de videregående uddannelser. Der er indgået aftale med en konsulent, der skal gennemføre de 15 interviews og skrive rapport herom i efteråret 2014.

Kortlægning af støtte på ungdomsuddannelser

I andet delprojekt kortlægges det, hvilken støtte der gives til elever med psykiske lidelser og/eller udviklingsforstyrrelser på ungdomsuddannelser. Kortlægningen indeholder en analyse af datama-

teriale fra SPS-ordningen. I forlængelse heraf gennemføres en række telefoninterviews, der kan danne baggrund for en kortlægning af den specialpædagogiske støtte på ungdomsuddannelserne. Kortlægningen forventes færdig inden årsskiftet 2014/2015.

Forsøgsforløb på 8-10 uddannelsessteder

Med afsæt i resultaterne af de to første delprojekter afprøves forskellige støtteformer for at undersøge, hvordan den specialpædagogiske støtte til elever med psykiske lidelser og/eller udviklingsforstyrrelser bedst kan udvikles på ungdomsuddannelsesområdet. Forsøgsforløbene gennemføres i uddannelsesåret 2014/2015 og vil blive fulgt af en ekstern konsulent. Der er godkendt ni forsøgsforløb og indgået aftale med en konsulent. Forløbene skal køre i uddannelsesåret 2014/2015. Endelig rapportering vil foreligge i juni 2015.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Pilotprojekt om indsatser i botilbud for voksne med udviklingshæmning

---

Der gennemføres et pilotprojekt, som vil skabe ny viden om rehabiliterende indsatser og metoder målrettet voksne med udviklingshæmning i botilbud. Målet er, at mennesker med udviklingshæmning genvinder, vedligeholder og/eller udvikler deres fysiske, psykiske og sociale færdigheder og derigennem understøttes i at få et mere aktivt og selvstændigt liv.

Projektet er igangsat i 2014 med en kortlægning af viden om rehabiliterende indsatser og metoder for mennesker med udviklingshæmning.

Der gennemføres ligeledes en brugerundersøgelse af målgruppens ønsker og behov.

Med udgangspunkt i kortlægningen og brugerundersøgelsen udvælges den eller de metoder, som over to år skal afprøves i minimum otte botilbud for mennesker med udviklingshæmning. Projektets resultater vil blive offentliggjort i en rapport omkring årsskiftet 2017/2018.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

Strategi for viden om sociale metoder på handicapområdet

Der foretages en kortlægning af viden om effekten af sociale indsatser overfor mennesker med handicap. Det gøres for at afdække og lukke videnshuller og for at udbrede brugen af velkendte, virksomme metoder.

Den aktuelle viden om de mest virkningsfulde faglige metoder på handicapområdet skal bidrage til, at kommuner og andre leverandører kan tilrettelægge den sociale indsats til størst mulig gavn for mennesker med handicap. Ligeledes vil uddannelsesinstitutioner kunne viderefordre denne viden på grund- og efteruddannelser.

Arbejdet løber over fem år, fra 2013 til 2017. Socialstyrelsen vil løbende udgive vidensnotater samt afholde formidlingsaktiviteter og netværksmøder med uddannelsesinstitutioner for at støtte implementering af den aktuelt bedste viden. Socialstyrelsen har udgivet de første vidensnotater på handicapområdet i 2014 med fokus på autisme, ADHD og erhvervet hjerneskade. Det forventes, at der i 2014 og 2015 vil blive udgivet ti til tolv vidensnotater på handicapområdet. Vidensnotaterne kan downloades på www.socialstyrelsen.dk.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

Måling af inklusion

Der er iværksat et initiativ, som skal måle i hvor høj grad mennesker med handicap er inkluderet i samfundet. Målingen sker med afsæt i tre centrale indikatorer: uddannelse, arbejde og medborgerskab. Initiativet følger op på regeringens målsætning om øget inklusion.

Første måling udarbejdes med afsæt i data fra SFI's Levevilkårsundersøgelse 2012/2013 og forventes at være klar i 2014. Anden måling skal være klar ved udgangen af 2015. Opgaven udføres af SFI. Arbejdet med at analysere data til den første måling samt skitsering af den anden måling er i gang.

Interesserede kan rette henvendelse til Ankestyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

Overgang til ungdomsuddannelser blandt elever med ikke-kognitive handicap

---

Der gennemføres en undersøgelse af uddannelsesmønstre hos elever med ikke-kognitive handicap. Undersøgelsen er en opfølgning på en tilsvarende undersøgelse fra 2009. Undersøgelsen viste den gang, at blandt andet positive forventninger og krav, handicapspecifik vejledning og handicapspecifik viden er med til at fremme et positivt uddannelsesresultat for børn og unge med handicap.

Undersøgelsen er udført af Epinion i 2013 og forventes offentliggjort i 3. kvartal 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Overvågning af udvikling i beskæftigelses- og uddannelsesområdet

---

SFI gennemfører en analyse af udviklingen i beskæftigelses- og uddannelsesgraden for mennesker med handicap. Analysen anvender data fra en tidligere analyse af beskæftigelse og handicap (se næste initiativ 'Systematisering af viden på beskæftigelsesområdet') og fokuserer på uddannelses betydning for beskæftigelse. Analysen vil derfor sikre bedre viden om sammenhængen mellem uddannelse og beskæftigelse for personer med handicap.

Rapporten belyser dels uddannelsesniveaue og uddannelsesaktiviteten blandt personer med handicap, og dels sammenhængen mellem uddannelsesniveaue blandt personer med handicap og deres sandsynlighed for at være i beskæftigelse.

Det forventes, at rapporten offentliggøres inden udgangen af 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Systematisering af viden på beskæftigelsesområdet

Beskæftigelsesministeriet har iværksat tre studier med henblik på at understøtte opbygningen af viden om handicap og beskæftigelse.

Studierne omfatter rapporten "Litteraturstudie om handicap og beskæftigelse", der blev offentliggjort af SFI i juni 2014. Rapporten danner en oversigt over den internationale og skandinaviske forskningslitteratur om handicap og beskæftigelse med afsæt i et forskningsbaseret litteraturreview. Rapporten kan downloades på www.sfi.dk.

I et andet studie indsamler Rambøll erfaringer fra projekter om handicap og beskæftigelse gennemført i perioden 2005-2013 og udarbejder en analyse af erfaringerne fra projekterne. Studiet er igangsat, og det forventes, at den endelige rapport er færdig inden udgangen af 2014.

Sidst er der indgået aftale med SFI om videreførelse af den forskningsbaserede udredningsopgave: "Handicap og beskæftigelse", som har til formål at belyse udviklingen fra 2002 til 2012 i antallet af personer med et handicap eller længerevarende helbredsproblemer og sammenligne beskæftigelsesudviklingen for personer med og uden et handicap. Udredningsopgaven belyser fremadrettet også uddannelsesniveaues betydning for beskæftigelse. Projektet afsluttes med en samlet rapport i 2017. Forinden vil der blive udgivet en mindre delrapport og to rapporter, som vedrører regionale forskelle.

Interesserede kan rette henvendelse til Beskæftigelsesministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Viden om sundhedstilstanden blandt mennesker med handicap

For at belyse sundhedstilstanden for mennesker med handicap har Statens Institut for Folkesundhed (SIF) gennemført en undersøgelse bestående af to dele: En undersøgelse af sundhedsprofilen for voksne danskere med nedsat funktionsevne og en undersøgelse af sundhedstilstanden blandt mennesker med udviklingshæmning.

Begge undersøgelser blev offentliggjort den 22. maj 2014 og kan downloades på www.sum.dk.

Undersøgelserne viser, at sundhedstilstanden blandt mennesker med handicap er dårligere end hos den øvrige befolkning. Blandt andet fordi mennesker med handicap typisk ryger mere, spiser mere usundt og bevæger sig mindre. Samtidig får de mere medicin, er oftere indlagt og trives dårligere socialt.

For at finde ud af, hvilke initiativer der skal sættes i værk for at løfte sundheden blandt mennesker med handicap, har ministeren for sundhed og forebyggelse drøftet undersøgelsens resultater med formanden for Danske Handicaporganisationer (DH), og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse indbyder til videre drøftelser med Socialministeriet, KL og DH i sidste halvår af 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, der er ansvarlig for initiativet.

SAMMENHÆNG OG KVALITET

Mennesker med handicap skal opleve en offentlig indsats, som er sammenhængende og af høj kvalitet.

I Danmark har alle offentlige myndigheder et ansvar for, at deres tilbud er tilgængelige for mennesker med handicap, ligesom de har ansvar for at indtænke handicappolitiske aspekter i politikudviklingen på de respektive områder. Blandt andet derfor findes der i dag en bred vifte af tilbud til mennesker med handicap. Med sektoransvaret opstår der dog også et stort behov for koordination og samarbejde. Det satte regeringen derfor fokus på i den handicappolitiske handlingsplan.

Alle sektorer skal arbejde mod samme mål, så der ikke bruges ressourcer på dobbeltarbejde og unødigt bureaukrati. Der er derfor behov for løbende at se på, om de forskellige tiltag og regler kan gøres mere enkle og sammenhængende og på, hvordan borgeren bedst inddrages i de beslutninger, der vedrører hans eller hendes liv.

Regeringen iværksatte af den grund en række initiativer, som skal forenkle reglerne og styrke koordinationen mellem de forskellige sektorer.

Ved udgivelsen af den handicappolitiske handlingsplan i 2013 var flere initiativer på området allerede godt i gang. Det drejer sig blandt andet om en guide, hvor forældre til handicappede børn i en samlet og overskuelig form kan finde informationer om hjælp og støtte, samt om en række målrettede indsatser på uddannelsesområdet, der skal sikre, at nødvendige hjælpemidler kan følge den enkelte elev fra én uddannelse til en anden.

På de følgende sider præsenteres en kort status på de aktuelle og fremadrettede initiativer under temaet 'Sammenhæng og kvalitet'.

En ny servicelov med øget fokus på udvikling for den enkelte

Voksenbestemmelserne i lov om social service skal forenkles. Det indebærer en overordnet målgruppetilgang og en mere helhedsorienteret lovgivning i forhold til sammensætningen af den hjælp, borgeren har behov for. Lovændringen vil skabe grundlag for en grundigere sagsbehandling og udredning i de mere komplicerede sager. Det kan for eksempel ske ved udarbejdelse af handleplaner med mål for indsatsen. Samtidig skal ændringerne give mulighed for forenklet sagsbehandling og afbureaukratisering i de lettere sager.

Socialministeriet har løbende inddraget en bred kreds af interessenter i arbejdet. Blandt andet er der afholdt dialogmøder med deltagelse af interesseorganisationer, faglige organisationer og kommuner for at inddrage deres viden og erfaringer i processen med at forenkle voksenbestemmelserne.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Sammenhængende hjælpemiddelhåndtering

En tværministeriel arbejdsgruppe skal afdække mulige veje til forenkling af og et bedre samarbejde om hjælpemiddelområdet. Det skal blandt andet ske ved at se på potentialet i at etablere tværgående hjælpemiddelcentre.

Arbejdet skal resultere i konkrete anbefalinger til regeringen om en ny tilrettelæggelse af indsatsen på hjælpemiddelområdet. Målet er at skabe øget kontinuitet for borgeren i forbindelse med overgangsperioder og øget professionalisering i indsatsen ved at samle og offentliggøre den nyeste viden om hjælpemidler. Herudover er målet at styrke koordinationen i håndteringen af hjælpemidler ved at lade flere sektorer arbejde tættere sammen.

KL vil fremadrettet blive inddraget i arbejdet sammen med den tværministerielle arbejdsgruppe. Det sker blandt andet med afsæt i kommuneøkonomiaftalen for 2015, hvor KL og regeringen blev enige om at sætte fokus på fælles kommunale løsninger.

Arbejdsgruppen forventes etableret i sidste halvår 2014 og skal afrapportere omkring årsskiftet 2014/2015.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialministeriet og Undervisningsministeriet, der er ansvarlige for initiativet.

Smidige overgange mellem uddannelser

Undervisningsministeriet har givet Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU vejlederne) mulighed for systematisk at videregive oplysninger til en kommende ungdomsuddannelse om en elevs funktionsnedsættelse og støttebehov. UU vejlederne får ligeledes mulighed for at iværksætte screening af ordblindhed, hvis der opstår mistanke om, at den unge har læse- og skrivevanskeligheder, som ikke tidligere er blevet identificeret. Initiativet skal sikre, at ungdomsuddannelsesinstitutionen så hurtigt som muligt får informationer om en kommende elevs støttebehov, så støtten kan forberedes og være klar, når eleven påbegynder uddannelsen.

De nye muligheder åbnes med en bekendtgørelsesændring, som træder i kraft fra årsskiftet 2014/2015.

Der er gennemført et pilotprojekt med Ungdommens Uddannelsesvejledning i København, som forlænges til 2015 med henblik på at opnå yderligere erfaringer med tiltaget før bekendtgørelsen træder i kraft.

Interesserede kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Partnerskabssamarbejde om handicapområdet

Socialministeriet og Kommunernes Landsforening har i regi af partnerskabsaftalen på det sociale område igangsat et samarbejde, der skal forbedre mødet mellem mennesker med handicap og det offentlige system.

Arbejdet forankres i en tværgående arbejdsgruppe med KL som formand og med deltagelse af Danske Regioner, Danske Handicaporganisationer, Det Centrale Handicapråd og Socialministeriet.

Første møde er afholdt i august 2014, hvor arbejdsgruppen blandt andet har drøftet kommissorium og arbejdsplan for samarbejdet, som løber frem til 2016.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialministeriet, der i samarbejde med KL er ansvarlige for initiativet.

Taskforce på handicapområdet

Der etableres en taskforce på handicapområdet, som skal tilbyde landets kommuner hjælp til håndtering af sagsbehandlingen overfor mennesker med handicap inden for rammerne af serviceloven. Taskforcens ydelser skræddersys til den enkelte kommunes behov og kan variere fra temadage og workshops til mere omfattende udviklingsforløb.

Taskforcen er forankret hos Socialstyrelsen og er inspireret af den eksisterende taskforce på børneområdet. Taskforcen etableres i andet halvår af 2014 med henblik på at kunne tilbyde kommunerne hjælp fra 2015.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet og Ankestyrelsen er ansvarlige for initiativet.

Ny national koordinationsstruktur

Der er udviklet en ny national koordinationsstruktur, som giver Socialstyrelsen kompetence til at udmelde målgrupper og særlige indsatser, hvor der er behov for øget koordination mellem kommunerne for at sikre og videreudvikle den mest specialiserede viden og indsats. Den nationale koordinationsstruktur omfatter både det sociale område og specialundersøgningsområdet.

Samtidig vil Socialstyrelsen skabe et nationalt overblik over den specialiserede indsats samt en systematisk vidensopbygning om målgrupper med behov for en højt specialiseret indsats. Det giver Socialstyrelsen et styrket grundlag for dialogen med kommunerne om den specialiserede indsats.

Den første udmelding på det sociale område i den nationale koordinationsstruktur vil omhandle den specialiserede indsats overfor mennesker med kompleks erhvervet hjerneskade.

Koordinationsstrukturen skal løbende udvikles og være fuldt implementeret den 1. juli 2015. Bestemmelserne om den nationale koordinationsstruktur trådte i kraft den 1. juli 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialministeriet, der i samarbejde med Socialstyrelsen er ansvarlige for initiativet.

Styrket tværministerielt samarbejde

Der er etableret et nyt kommissorium for Det Tværministerielle Embedsmandsudvalg om Handicapspørgsmål, som skal styrke samarbejde og koordinering mellem ministerierne. Udvalget er samtidig omdøbt til Ministeriernes Handicapudvalg.

Det overordnede formål for udvalget er at medvirke til at skabe en sammenhængende handicappolitisk indsats i overensstemmelse med regeringens mål og visioner, herunder sammenhæng i regeringens initiativer.

Udvalgets opgaver er blandt andet at følge op på regeringens handicappolitiske handlingsplan 'Et samfund for alle' fra oktober 2013 og at koordinere og udarbejde bidrag til en årlig redegørelse om regeringens initiativer med hensyn til ligebehandling af mennesker med handicap.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Øget faglighed i genoptrænings- og rehabiliteringsindsatsen

I regi af Sundhedsstyrelsen er der igangsat fire sammenhængende initiativer med henblik på at øge fagligheden i genoptrænings- og rehabiliteringsindsatsen. Det er sket som en opfølgning på evaluering af kommunalreformen i 2013.

De fire initiativer består af: udvikling af en stratificeringsmodel, specifikation af krav til genoptræningsplaner, udarbejdelse af visitationsretningslinjer og kvalitetskriterier for mennesker med erhvervet hjerneskade.

Med afsæt heri reviderer Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse bekendtgørelse om genoptræningsplaner og om patienters valg af genoptrænings tilbud efter udskrivning fra sygehus, samt vejledning om træning i kommuner og regioner.

Udkastet til en revideret bekendtgørelse og vejledning er sendt i høring i juli 2014 og fastsat til ikrafttrædelse den 1. oktober 2014.

Visitationsretningslinjen for indsatsen over for personer med erhvervet hjerneskade forventes at foreligge snarest efter ikrafttrædelsesdatoen for bekendtgørelse og vejledning.

Initiativet om sundhedsfaglige kvalitetskriterier udarbejdes i sammenhæng med arbejdet på det sociale område med at udvikle en national koordinationsstruktur, som skal sikre den faglige planlægning af den meget specialiserede indsats på det sociale område.

Interesserede kan rette henvendelse til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Sundhedsstyrelsen, der er ansvarlige for initiativet.

Digitalisering, velfærdsteknologi
og øget tilgængelighed skal øge
borgernes selvstændighed og
livskvalitet.

INNOVATIVE
LØSNINGER, NY
TEKNOLOGI OG ØGET
TILGÆNGELIGHED

Digitale og velfærdsteknologiske løsninger kan åbne nye veje for, at mennesker med handicap kan deltage i samfundslivet på lige fod med alle andre. Det gælder fx på hjælpemiddelområdet, hvor teknologiske løsninger kan gøre mennesker med handicap mere selvhjulpne og give den enkelte mulighed for at få et mere selvstændigt og aktivt liv. Det gælder også i udviklingen af sociale medier og andre internetbaserede kommunikationsfora, hvor mennesker kan mødes og dele interesser og erfaringer på tværs af fysiske og sociale grænser. En del af initiativerne i handlingsplanen understøtter derfor udbredelsen af innovative digitale og teknologiske løsninger, som kan komme mennesker med handicap til gavn.

Regeringen ønsker også at begrænse de mere klassiske fysiske barrierer for samfundsdeltagelse og inklusion ved fortsat at have fokus på tilgængelighedsområdet. Derfor blev der iværksat en

række initiativer, som skal forbedre den fysiske tilgængelighed i bygninger, boliger, nære byrum og i den offentlige transport.

Ved udgivelsen af den handicappolitiske handlingsplan i 2013 var flere initiativer på området allerede godt i gang. Eksempelvis havde Transportministeriet udarbejdet en klar tilgængelighedspolitik, der beskriver og skaber overblik over hvordan inddragelse af handicaphensyn sker på tværs af ministeriets område. Ligesom en målrettet indsats med fokus på tilgængelighed i almene boliger har ført til, at antallet af nyopførte almene boliger med fuld tilgængelighed i dag er øget markant.

På de følgende sider præsenteres en kort status på de aktuelle og fremadrettede initiativer under temaet 'Innovative løsninger, ny teknologi og øget tilgængelighed'.

Øget tilgængelighed i almene boliger

Regeringen vil arbejde for, at andelen af midler i renoveringspuljen, der afsættes til at øge tilgængeligheden i almene boliger gradvist forøges fra 200 til 300 mio. kr. i perioden 2016-2020. Initiativet vil indgå i boligforhandlingerne med Folketingets partier, der påbegyndes i efteråret 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, der er ansvarlig for initiativet.

Bedre bolignære byrum

Regeringen vil undersøge kommunernes arbejde med universelt design, når der etableres og renoveres bolignære byrum. Universelt design tilgodeser, at alle mennesker uanset alder, køn og fysiske eller kognitive funktionsnedsettelse skal kunne benytte samme faciliteter på lige fod.

Undersøgelsens resultater kan give inspiration til muligheder for at understøtte kommunernes arbejde med universelt design.

Projektet påbegyndes efteråret 2014 og afsluttes i 2015.

Interesserede kan rette henvendelse til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, der er ansvarlig for initiativet.

Nem adgang til viden om tilgængelighed

Regeringen har igangsat en undersøgelse af, hvordan tilgængeligheden i bygninger og andre fysiske faciliteter bedre kan registreres. Undersøgelsen skal danne baggrund for initiativer, der skal gøre det nemmere for personer med handicap at orientere sig om tilgængeligheden i det bolignære byrum.

Arbejdet er påbegyndt i foråret 2014. Resultatet af undersøgelsen præsenteres i en rapport, der vil indeholde konkrete forslag til, hvordan registreringen af tilgængelighed kan forbedres. Rapporten forventes færdig i sidste halvår af 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter, der er ansvarlig for initiativet.

Samarbejdsforum for bedre udnyttelse af velfærdsteknologi på handicapområdet

Der etableres et samarbejdsforum for bedre udnyttelse af velfærdsteknologi. Samarbejdsforummet skal være med til at løfte brugen af velfærdsteknologi på handicapområdet gennem en øget og kvalificeret dialog mellem parterne på området.

Forummet er sammensat tværfagligt af borgere, fagfolk fra det sociale område, spydspidskommuner, teknologikyndige og forskere, der sammen skal identificere behov, sikre et bedre overblik over nye teknologier og deres effekter samt bidrage til, at velafprøvede teknologier bliver implementeret, hvor det samlet set er hensigtsmæssigt. Derigennem skal samarbejdsforummet bidrage til, at de velfærdsteknologiske gevinster for mennesker med handicap hurtigere kan realiseres.

Der er gennemført en forundersøgelse, som har bidraget til at kvalificere deltager-sammensætningen og opdele de primære målgrupper, som forummets arbejde vil tage udgangspunkt i.

Arbejdet løber fra 2014 til ultimo 2016. Samarbejdsforummet mødes to gange årligt for at drøfte og skabe overblik over den velfærdsteknologiske udvikling på handicapområdet.

De første møder afholdes i henholdsvis september og november 2014. Hovedtemaet på første møde er "Teknologi i offentlige services - mødet mellem borger, teknologi og myndighed". På mødet bliver deltagerne blandt andet præsenteret for metoder til at sætte borgeren i centrum for udvikling af offentlige services. Deltagerne skal også drøfte og diskutere teknologiske muligheder på handicapområdet samt forudsætninger for arbejdet med ibrugtagning af teknologi.

Socialstyrelsen forestår den praktiske planlægning og gennemførelse af mødeaktiviteter i samarbejdsforummet.

Interesserede kan rette henvendelse til Socialstyrelsen, der i samarbejde med Socialministeriet er ansvarlige for initiativet.

Tog, infrastruktur, metro og letbaner med god tilgængelighed

Der sættes fokus på tilgængelighed for mennesker med handicap på de nye letbaner og metroen, og tilgængelighed indtænkes, når midlerne i Togfonden DK realiseres.

Letbaner

Der arbejdes for, at der ved arbejdet med letbanesystemerne gøres brug af tilgængelighedspaneler, tilgængelighedskonsulenter eller lignende, som kan følge projekterne og drøfte tilgængeligheds-løsninger.

Trafikkontrakt med DSB

I forbindelse med anskaffelsen af fremtidens tog er det afgørende, at der investeres i velafprøvet standardmateriel. Fremtidens tog vil dermed leve op til gældende krav om tekniske specifikationer for personer med reduceret mobilitet fastsat i EU.

Folketingets politiske partier bliver indkaldt til forhandlinger om indgåelse af en ny trafikkontrakt med DSB. Kontrakten omhandler også fastlæggelse af handicapservice, det vil sige hjælp til rejsen for mennesker med handicap.

Togfonden DK

Aftale om udmøntning af Togfonden af den 14. januar 2014 med henblik på realisering af time-model, elektrificering m.v. indeholder også en reserve til blandt andet stationsforbedringer til brug for de nye superlyntog. Hertil kommer midler til nye perroner på Ny Ellebjerg station, der skal sikre en forbedret tilgængelighed.

Interesserede kan rette henvendelse til Transportministeriet, der er ansvarlig for initiativerne.

Fællesoffentlig Strategi for digital velfærd

Regeringen, KL og Danske Regioner står bag den fællesoffentlige Strategi for digital velfærd (2013-2020), som skal sætte fart på brugen af digitale og velfærdsteknologiske løsninger på de store velfærdsområder. Strategien omfatter blandt andet initiativer, der kan gøre mennesker med handicap mere selvhjulpne og give den enkelte mulighed for at få et mere selvstændigt og aktivt liv.

Udbredelse af velfærdsteknologi i Danmark

Som led i strategien iværksættes en samlet indsats for national udbredelse af velfærdsteknologiske løsninger. Målet er, at de første fire løsninger – 'hjælp til løft', 'spiserobotter i botilbud', 'vaske-toiletter' og 'bedre brug af hjælpemidler' – skal have landsdækkende udbredelse i kommunerne i 2017. Der er i 1. kvartal 2014 gennemført en baselinemåling af udbredelsen af de tre førstnævnte løsninger. Målingen tegner et billede af, at implementeringsarbejdet i kommunerne er godt i gang. For at følge udviklingen gennemføres tilsvarende årlige målinger i 2015 og 2016.

Interesserede kan rette henvendelse til KL's Center for Velfærdsteknologi.

Afprøvning af fremtidens velfærdsteknologiske løsninger

Hvert år i perioden 2014-2016 ydes tilskud til ét til tre afprøvnings- eller storskalaprojekter til evaluering af tværkommunale og -regionale projekter inden for digital velfærd på socialområdet, herunder handicapområdet. Evalueringer af projekterne skal afdække effektiviseringspotentiale, omkostninger og eventuel ændring af kvalitet i servicen samt brugeres og medarbejderes vurderinger af teknologien. Der er ansøgningsfrist for den første tilskudsrunde i september 2014, hvorefter de første tre projekter forventes igangsat.

Interesserede kan rette henvendelse til Digitaliseringsstyrelsens Center for effektivisering og analyse.

Klart fokus på it-tilgængelighed

Regeringen har iværksat tre initiativer, som skal forbedre it-tilgængeligheden for mennesker med handicap. Initiativerne omfatter:

Fuld tilgængelighed til obligatoriske digitale løsninger

Alle selvbetjeningsløsninger, der gøres obligatoriske som led i den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015, skal leve op til en række brugervenligheds- og tilgængelighedskrav. Det er de enkelte myndigheders ansvar at sikre, at deres selvbetjeningsløsninger lever op til kravene.

Digitaliseringsstyrelsen, KL og Erhvervsstyrelsen gennemfører årligt en klarmelding af de obligatoriske selvbetjeningsløsninger. Klarmeldingen afsluttes årligt i december.

Samarbejde om hjælp til anvendelse af offentlige digitale muligheder

I samarbejde med danske interesseorganisationer på handicapområdet og landets borgerservicecentre og biblioteker arbejder Digitaliseringsstyrelsen for, at borgere med handicap får den rette hjælp og vejledning til at kommunikere digitalt med det offentlige. Blandt andet har Digitaliseringsstyrelsen udarbejdet vejledningen "Digital selvbetjening og Handicap" til frontpersonalet på borgerservicecentre, som giver et indblik i nogle af de udfordringer, som borgere med handicap kan have i forhold til at anvende it.

Digitaliseringsstyrelsen afholder ligeledes løbende informationsmøder, som særligt henvender sig til borgere med handicap, pårørende og fagpersoner på området. Møderne omhandler blandt andet digital kommunikation med det offentlige – for eksempel Digital Post og muligheder for hjælp og fritagelse.

Mainstreaming af it-tilgængelighed på danske uddannelser

Digitaliseringsstyrelsen har, på baggrund af en konsulentrapport om it-tilgængelighed på danske uddannelser, påbegyndt et projekt, der har til formål at mainstreame it-tilgængelighed som fagområde på relevante danske uddannelser. Digitaliseringsstyrelsen er i dialog med landets uddannelsesinstitutioner og en bred kreds af fagpersoner fra landets uddannelsesinstitutioner om projektet. På baggrund heraf udarbejdes konkret undervisningsmateriale, som uddannelsesinstitutionerne fremadrettet kan anvende til undervisningsforløb om it-tilgængelighed. Undervisningsmaterialet forventes færdigudviklet i september 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Digitaliseringsstyrelsen, der er ansvarlig for initiativerne.

Øget fokus på bygningsreglementets tilgængelighedskrav

Klima-, energi- og bygningsministeren har iværksat to initiativer, som skal sætte øget fokus på bygningsreglementets tilgængelighedskrav. Initiativerne omfatter:

Analyse af de nuværende tilgængelighedsregler i bygningsreglementet

Statens Byggeforskningsinstitut skal, med udgangspunkt i en dialog med de primære interessenter på området, kortlægge deres forventninger til regulering af tilgængelighed. Kortlægningen skal danne afsæt for en analyse af, hvorvidt det eksisterende regelsæt bedre kan medvirke til at understøtte målsætningen om at opnå et højere niveau for tilgængelighed i byggeriet. Endelig skal der fremstilles forslag til en fremtidig regulering, der kan understøtte denne målsætning, og tillige skabe grundlag for innovative og fremtidssikrede løsninger.

Projektet er igangsat og vil blive afsluttet primo 2016.

En styrket informations-, vejlednings- og rådgivningsindsats

For at styrke information, vejledning og rådgivning om tilgængelighed har Energistyrelsen i samarbejde med Statens Byggeforskningsinstitut iværksat en proces, som skal munde ud i en digital formidling af de gældende tilgængelighedsregler og den fremtidige regulering på området.

Formidlingen skal blandt andet fungere som motivation og inspirationsgrundlag, så byggeriets parter kan få større kendskab til og dermed bedre mulighed for at følge de gældende regler. Samtidig skal det sikres, at de bedst mulige løsninger udnyttes. Indsatsen sker i samarbejde med alle relevante interessenter på området, herunder Danske Handicaporganisationer og Institut for Menneskerettigheder.

Projektet er igangsat og en første udgave af en portal forventes at blive lanceret ved udgangen af 2014.

Interesserede kan rette henvendelse til Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, der er ansvarlig for initiativet.

Handicappolitisk handlingsplan – status 2014

Et samfund for alle

2013/2014: 34

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Ministeriet for Børn, Ligestilling,
Integration og Sociale Forhold
Holmens Kanal 22
1060 København K
Tlf.: 33 92 93 00
E-mail: sm@sm.dk

Elektronisk publikation

978-87-93214-22-4

Design, omslag

e-Types & e-Types Daily

Design, indhold

MOURET/CO

Foto

Ministeriet for Børn, Ligestilling,
Integration og Sociale Forhold

Web

Publikationen kan hentes på
www.sm.dk

